

Vardan žinių Lietuvos!

Lietuvos studijų tarptautiškumas: patirtis ir iššūkiai

Gintaras Steponavičius
Švietimo ir mokslo ministras

2010 m. gruodžio 10 d.

Man buvo labai įdomu/keista, kad kai emigruoji iš Lietuvos, tai yra „sprukimas”. Kai emigruoji iš Švedijos (ar Olandijos ir kitų ES šalių), į tai yra žiūrima labai teigiamai ir tau palinki sėkmės.

Lukas, 5 metus studijavęs Švedijoje ir grįžęs į Lietuvą

Studijų tarptautiškumas – judėjimas dviem kryptim

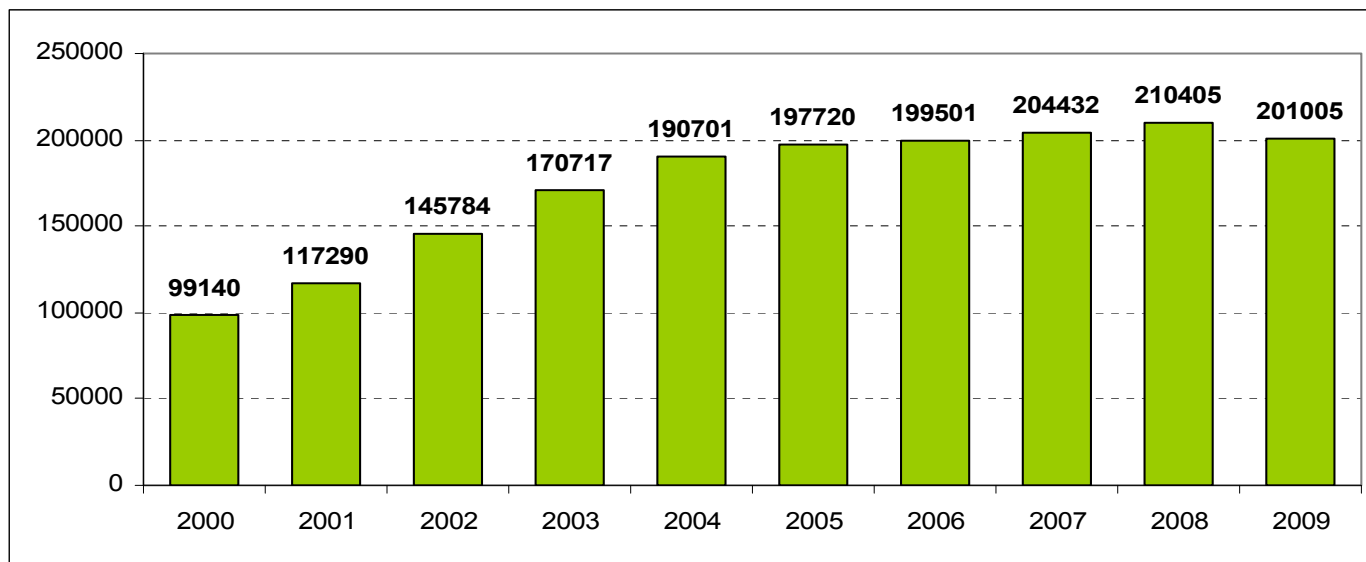
- Lietuvių studijos užsienyje
- Užsieniečių studijos Lietuvoje
- Iššūkliai Lietuvos aukštojo mokslo tarptautiškumui

Lietuvos jaunimo studijos užsienyje

Studentų skaičiaus Lietuvos aukštosiose mokyklose dinamika

Studentų skaičius Lietuvos aukštosiose mokyklose

Duomenų šaltinis: STD.

Ar nežymus studentų skaičiaus mažėjimas reiškia, kad abiturientai mieliau pasirenka studijas užsienyje?

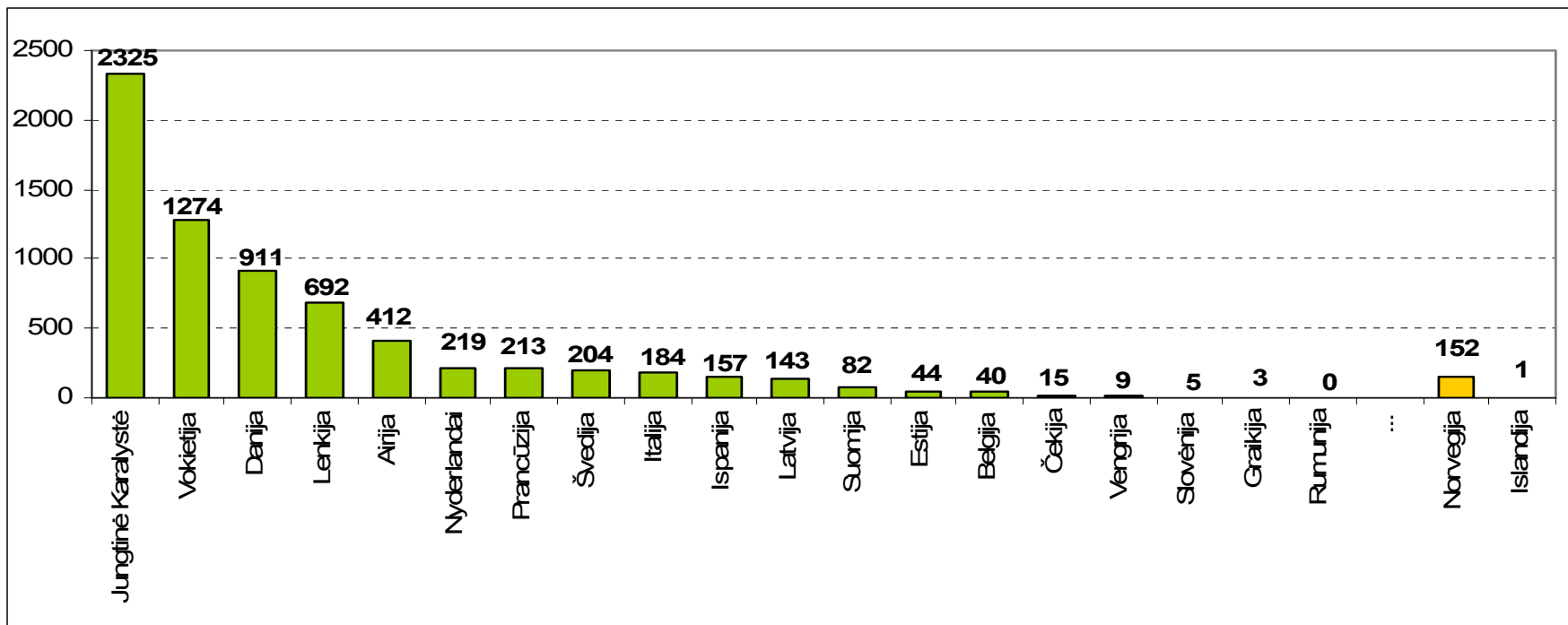
Europos Sąjungoje studijuojantys Lietuvos piliečiai

2009/2010 m. m. Europos šalių aukštosiose mokyklose studijavo **7 085** LR piliečiai. Tai sudaro 3,5 proc. visų Lietuvoje studijuojančių studentų.

2007 m. **6 800** LR piliečiai studijavo Europos šalių aukštosiose mokyklose. Tai sudarė 3,4 proc. visų Lietuvoje studijuojančių studentų.

Pastaraisiais metais nebuvo didelių į kitas ES šalis išvykstančių studentų skaičiaus pokyčių.

Kuriose ES šalyse studentų iš Lietuvos daugiausia?

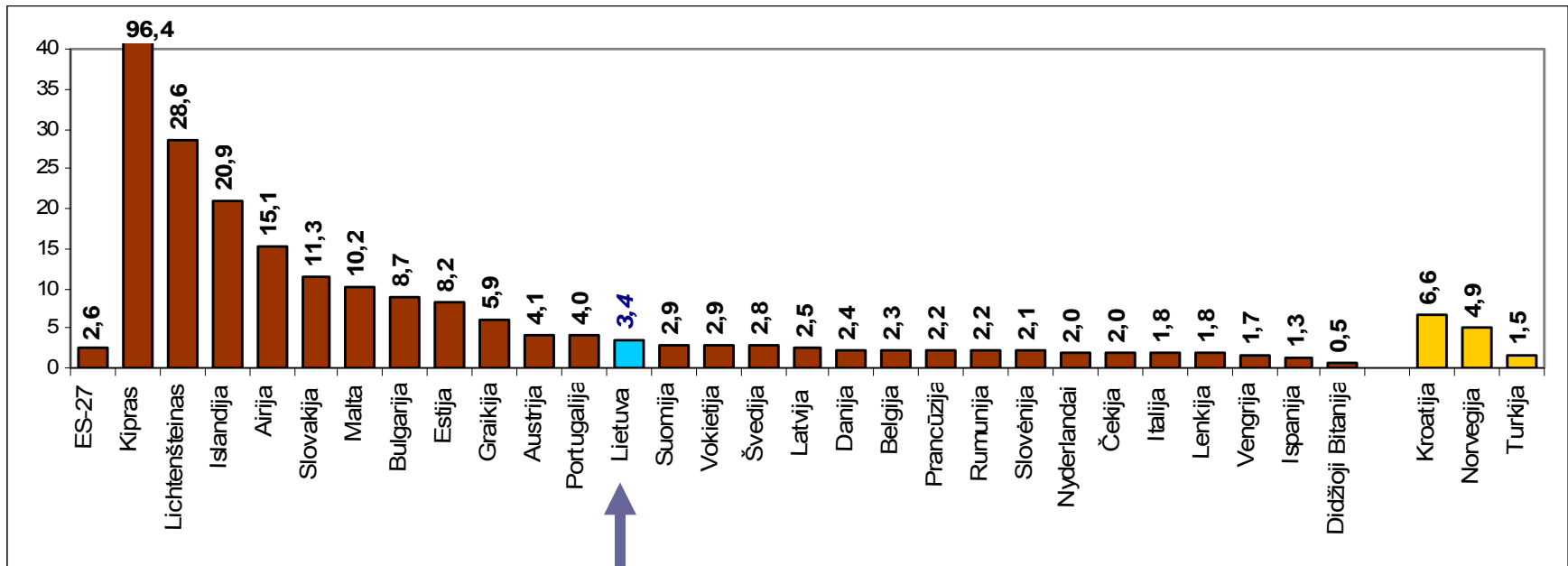

Daugiausia jaunuolių išvyksta iš Lietuvos studijuoti į Jungtinės Karalystės, Vokietijos, Danijos ir Lenkijos aukštąsias mokyklas.

Jungtinė Karalystė, Vokietija ir Prancūzija yra tos Europos valstybės, į kurių aukštąsias mokyklas atvyksta daugiausiai studentų užsieniečių iš visų šalių.

Lietuvos mobilumas Europoje

Dalis (proc.) kiekvienos šalies studentų, studijuojančių užsienyje (2007 m.)

Pagal studijuojančiųjų užsienyje skaičius Lietuva yra kiek aukščiau ES vidurkio. Daugiausiai kaip taisyklė užsienyje studijuoja mažų šalių piliečiai. Tačiau Lietuvos piliečių, studijuojančiųjų užsienyje, yra daug mažiau nei tokių šalių kaip Portugalija, Estija ar Malta.

ES pasirinktų studijų struktūra

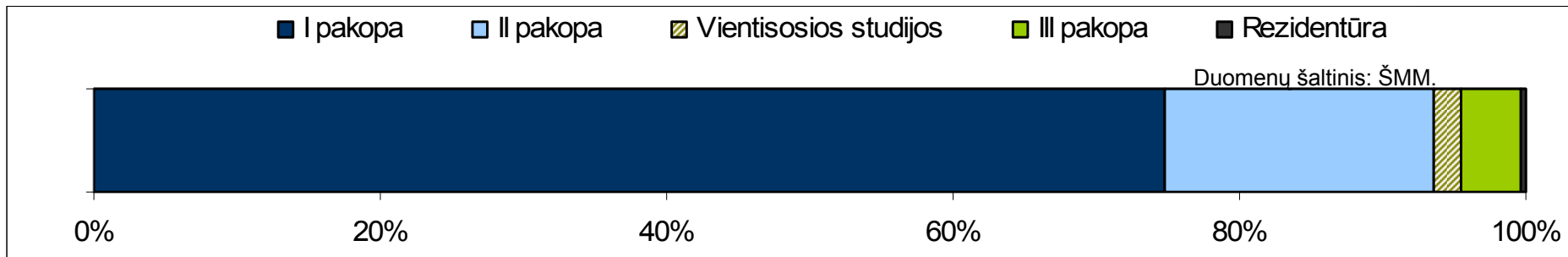
74,7 proc. – I pakopos (bakalauro) studijos

18,9 proc. – II pakopos (magistro) studijos

4,3 proc. – III pakopos studijos

1,8 proc. – vientisosios studijos

0,3 proc. – rezidentūra

Absoliučiai didžioji dalis išvykusiųjų renkasi bakalauro lygio studijas. Studijas užsienyje sieja su bazinio aukštojo mokslo išsilavinimo įgijimu.

Studijos Jungtinėje Karalystėje

- Daugiausia bendrojo lavinimo mokyklas baigusių abiturientų renkasi studijas Jungtinės Karalystės aukštosiose mokyklose.
- Remiantis įvairių šaltinių duomenimis, galima teigti, kad **šios šalies aukštosiose mokyklose 2009-2010 m. m. studijavo apie 2 325 LR piliečiai.**
- Universities and Colleges Admissions Service (UCAS) duomenimis, 2008 m. į **pirmosios pakopos studijas** priimti 682 LR piliečiai, 2009 m. – 895 (iš 1061 pageidavusiųjų studijuoti), 2010 m. – 1515 (iš 2146 pageidavusiųjų studijuoti). Į UCAS teikiamą statistiką yra įtraukiami tik tie LR piliečiai, kurie vidurinį išsilavinimą yra įgiję Lietuvos bendrojo lavinimo mokyklose.

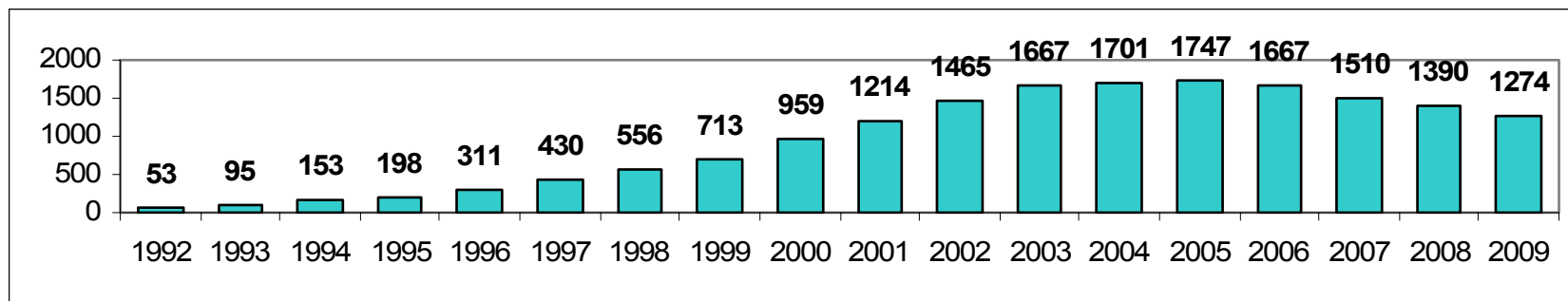
Populiariausios studijos Jungtinėje Karalystėje

Lietuvių jaunimo sąjungos Jungtinėje Karalystėje duomenimis, populiariausi tarp Lietuvos jaunimo yra šie universitetai:

- The University of Bedfordshire,
 - Middlesex University,
 - Anglia Ruskin University,
 - The University of Bradford,
 - The University of Nottingham.
-
- Kiekviename šių universitetų šiuo metu mokosi apie 150 jaunuolių iš Lietuvos. Taip pat yra žinoma, kad 36 Lietuvos piliečiai studijuoja Cambridge University, 18 – Oxford University.

Studijos Vokietijoje

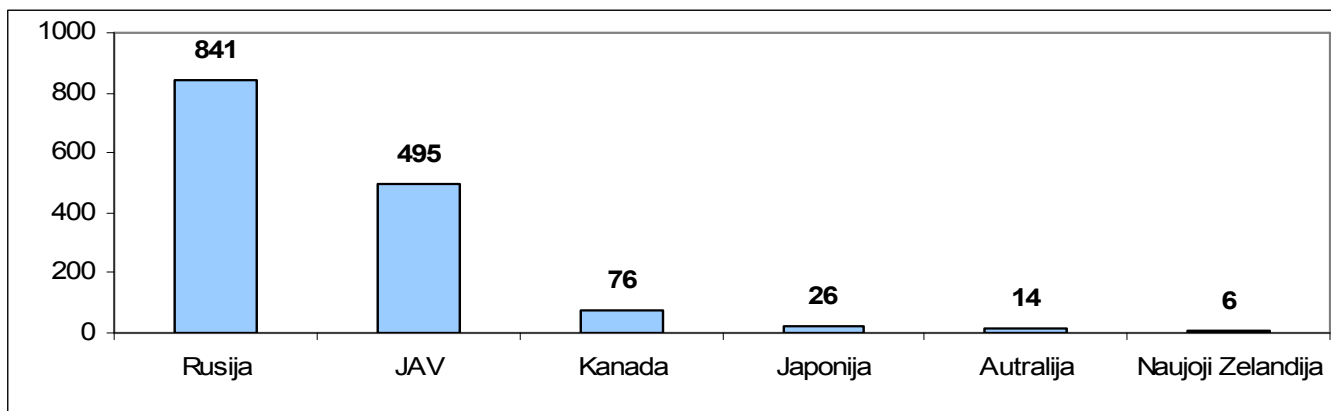
- VFR Federalinio statistikos departamento duomenimis, **2009–2010 m. m. Vokietijos aukštosiose mokyklose studijavo 1 274 LR piliečiai.**
- 518 asmenų studijavo teisę, vadybą ir kitus socialinius mokslus, 356 – kalbas ir kultūros mokslus, 157 – matematiką ir gamtos mokslus, 99 – inžinerinius mokslus, 60 – menus, 54 – mediciną.
- LR piliečių, studijuojančių Vokietijos aukštosiose mokyklose skaičius pastaraisiais metais mažėja. Daugiausia LR piliečių šios šalies aukštosiose mokyklose studijavo 2005–2006 m. m. – 1 747 asmenys.

Kitose užsienio šalyse studijuojantys Lietuvos piliečiai

- Remiantis EBPO duomenimis, ne Europos Sąjungos valstybėse, 2008 m. studijavo **1 458** LR piliečiai.
- Dauguma jų studijavo Rusijoje ir Jungtinėse Amerikos Valstijose.

LR piliečių, studijuojančių kitose šalyse skaičius 2008 m.

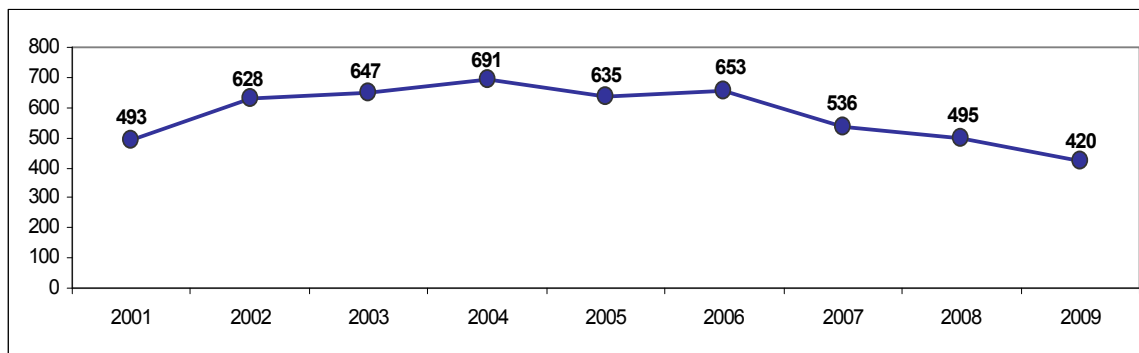

Duomenų šaltinis: EBPO (Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacija).

Lietuvos piliečiai – JAV ir Rusijos aukštosiose mokyklose

LR piliečių, studijuojančių Rusijos ir JAV aukštosiose mokyklose, pastaraisiais metais mažėja:

- Rusijos aukštosiose mokyklose 2006 m. studijavo **1 039** LR piliečiai, o 2008 m. – **841**.
- JAV studijuojančių LR piliečių skaičiaus kaita 2001-2009 m. (nuo 2006 m. sumažėjo apie 30 procentų) :

Duomenų šaltinis: IIE Open Doors 2009.

Ar Lietuvos jaunimas pastaraisiais metais masiškai emigruoja studijuoti kitur?

Kaip rodo statistiniai duomenys, **bendras lietuvių studijuojančiųjų užsienio valstybėse skaičius kinta mažai:**

- didėjant studijuojančiųjų ES šalyse, pastebimai mažėja skaičius, studijuojančiųjų kitose pasaulio valstybėse (JAV, Rusijoje);
- didėjant studijuojančiųjų skaičiui vienoje ES šalyje (Jungtinėje Karalystėje), mažėja kitose (Vokietijoje).

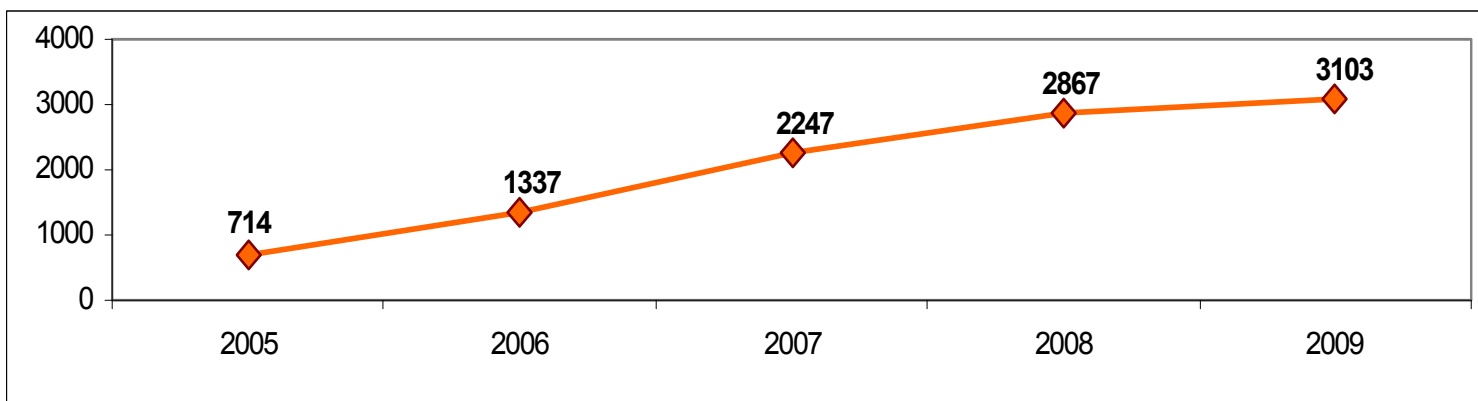

Užsieniečių studijos Lietuvoje

Studentai iš kitų šalių

- Pagal turimus duomenis, 2009–2010 m. m. Lietuvos aukštosiose mokyklose laipsnį suteikiančiose studijų programose studijavo 3 103 studentai.
- Užsieniečių, atvykstančių studijuoti pilnas studijas, skaičius pastaraisiais metais ženkliai auga.

Užsieniečių, studijuojančių visą studijų programą Lietuvos aukštosiose mokyklose skaičiaus kaita

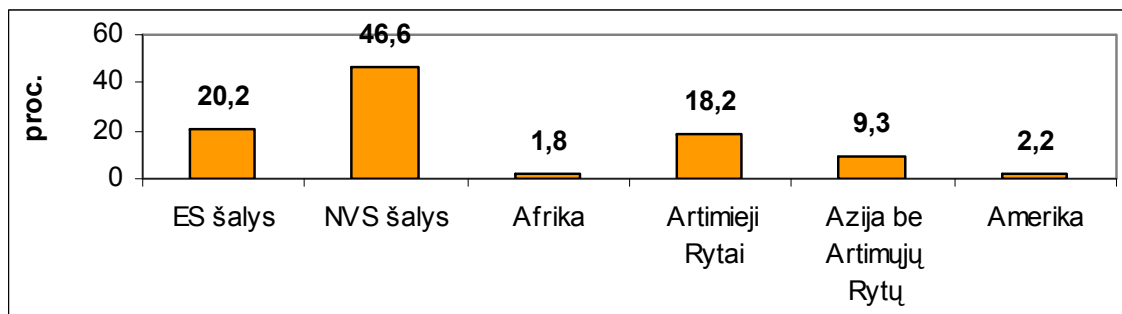
Duomenų šaltinis: STD.

Studentų iš kitų šalių geografija 2010 m.

- Lietuvos aukštosiose mokyklose laipsnį suteikiančias studijų programose studijuoja studentai iš 78 šalių.
- Daugiausia studentų atvyksta iš Baltarusijos, Ukrainos, Lenkijos, Rusijos, Izraelio ir Libano.
- Studijuoja po keletą studentų iš Pietų Amerikos šalių (Peru, Argentina, Brazilija, Čilė, Kolumbija), Japonijos, Filipinų ir kitų tolimų kraštų.

Lietuvoje nemažai studijuoja studentų iš kitų ES šalių (LSMU – studentai iš Ispanijos ir Švedijos). Tad Lietuvos aukštasis mokslas jau šiandien yra patrauklus ne vien trečiųjų šalių piliečiams.

Studentai užsieniečiai Lietuvos aukštosiose mokyklose

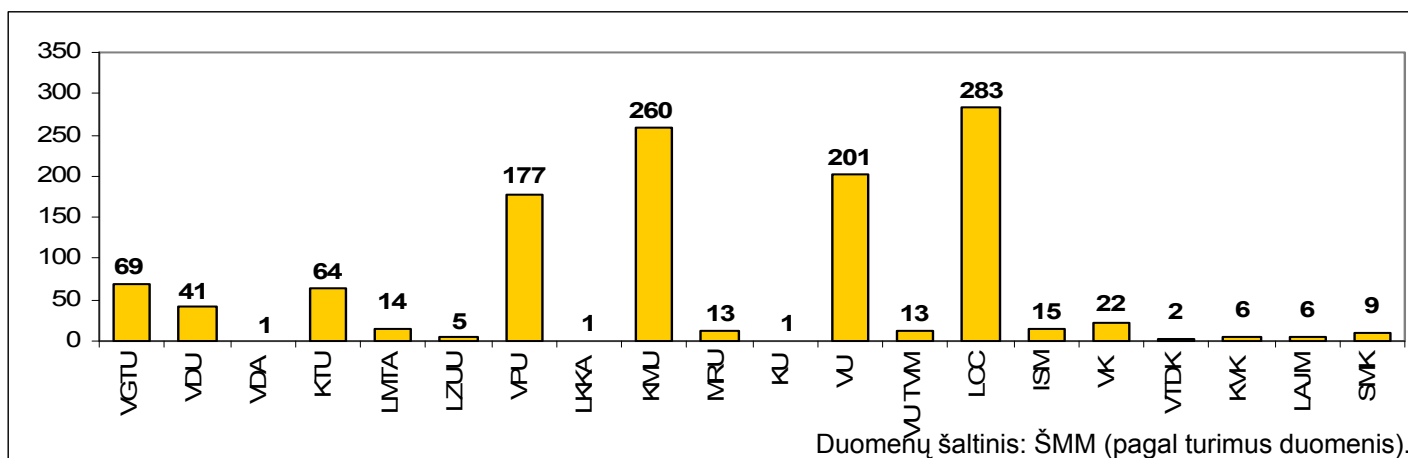

Paskaičiuota pagal STD duomenis.

Studentų iš kitų šalių prioritetai

- 2009 m. 65 proc. užsieniečių studijavo I pakopos studijose, 13 proc. – II pakopos studijose, 19 proc. – vientisosiose studijose, 1 proc. – III pakopos studijose ir 2 proc. – rezidentūroje.
- Daugiausia studentų buvo pasirinkę studijas vadybos ir verslo administravimo, filologijos bei medicinos studijų kryptių programose.

Studentai užsieniečiai Lietuvos aukštosiose mokyklose 2009-2010 m. m.

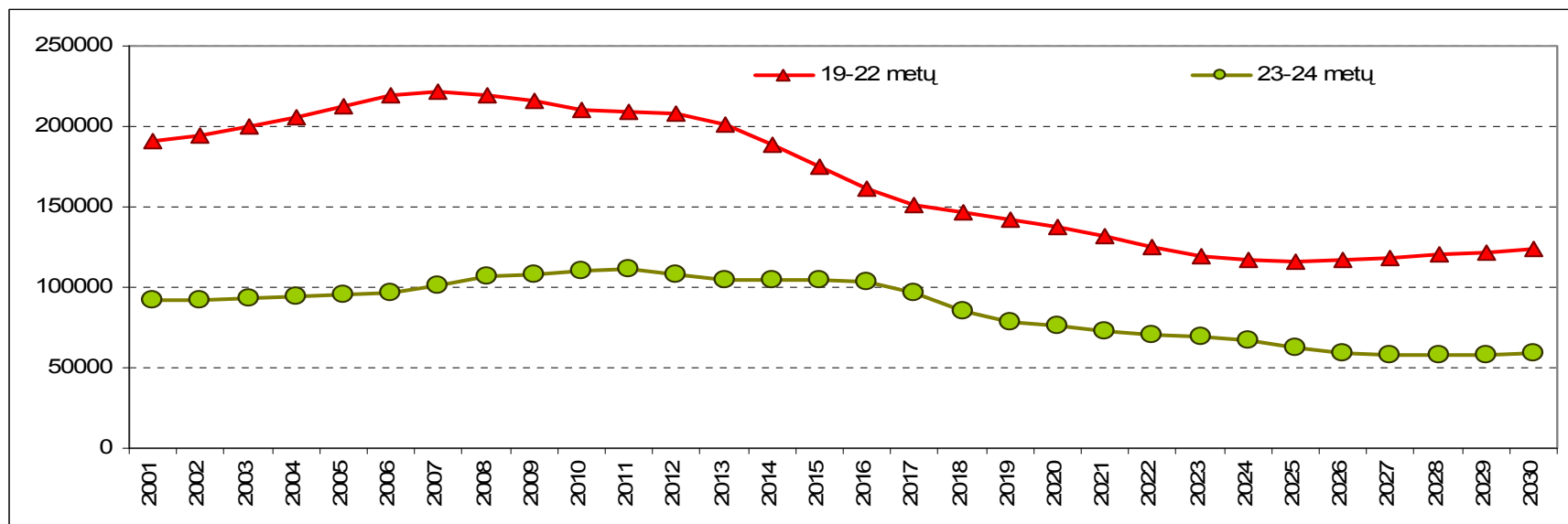

Iššūniai Lietuvos aukštojo mokslo tarptautiškumui

Ateityje – demografijos nulemtos pasekmės

Akademinio amžiaus jaunuolių skaičiaus kaita

Duomenų šaltinis: STD ir Eurostat.

2023 m. dėl demografinės situacijos mokyklas baigs **apie 40 proc. jaunuolių mažiau nei šiemet**. Stojančiųjų skaičius pradeda mažėti jau kitais metais. Tai yra rimtas iššūkis aukštosioms mokykloms.

Užduotys Lietuvos aukštajam mokslui

Atsižvelgiant į:

- demografinę situaciją Lietuvoje;
- pasaulyje nuolat didėjančią kokybiško aukštojo mokslo paklausą;
- pasaulyje stiprėjančią konkurenciją dėl studentų,

Būtina siekti, kad:

- Lietuvos aukštosios mokyklos taptų užsienio šalių studentų traukos centru;
- formuotųsi Lietuvos aukštojo mokslo kaip „**kokybiško**“ įvaizdis;
- formuotųsi Lietuvos kaip „**draugiškos**“ užsieniečiams šalies įvaizdis;
- atsirastų kuo daugiau studijų užsieniečiams Lietuvoje galimybių.

Kliūtys studijų tarptautiškumui

Kodėl dar palyginti mažai užsieniečių atvyksta į Lietuvą?

- Nedidelis studijų programų užsienio kalba skaičius
- Menkas aukštųjų mokyklų aktyvumas užsienio šalyse
- Ilgai trunkantis procesas įvertinant išsilavinimo dokumentus
- Biurokratiniai kliūviniai studentams gauti leidimą gyventi, dirbti
- Sudėtingos sąlygos pasikviesti dėstytojus iš užsienio

Lietuvos studijų tarptautiškumo plėtra

- Šiais mokslo metais užsieniečiams buvo siūloma **46 bakalauro** ar vientisųjų ir **61 magistro** studijų programos, kuriose studijos vyksta anglų, rusų ar lenkų kalbomis.
- 2011–2012 m. m. numatomos įregistruoti dar **mažiausiai 5 naujos bakalauro** studijų programos anglų kalba: biologijos, statybos inžinerijos, veterinarinės medicinos ir slaugos studijų kryptyse.
- 2011–2012 m. m. numatomos įregistruoti **mažiausiai 8 naujos magistro** studijų programos anglų ir rusų kalbomis: informatikos, vadybos, ekonomikos, statybos inžinerijos studijų kryptyse
- Iki 2013 metų **daugiau nei 50 programų papildomai** bus pritaikytos dėstyti užsienio kalba remiant ES SF lėšoms. Tam planuojama skirti 8 mln. lt.

Jau šiandien aukštosios mokyklos savo lėšomis pritaiko studijų programas užsieniečių studijoms. **Pakeista naujų programų įregistravimo tvarka, bendrieji reikalavimai programoms** leis aukštosioms mokykloms sparčiai ir lanksčiai prisitaikyti prie numatomos studijų užsienio kalba paklausos.

Jungtinės programos

Jungtinė studijų programa sudaro galimybes jaunuoliams neišvykstant iš Lietuvos baigti Lietuvos ir užsienio aukštąją mokyklą, klausyti užsienio dėstytojų paskaitų ir naudotis kitų šalių aukštųjų mokyklų mokymo baze.

Jungtinė programa reiškia ne vien platesnes studijų galimybes studentams, tačiau suteikia naują impulsą studijų kokybei pačioje aukštojoje mokykloje.

- Šiuo metu Lietuvos aukštosiose mokyklose **veikia šešios jungtinės studijų programos** (po dvi MRU ir VU, po vieną Socialinių mokslų kolegijoje ir VDU).
- Jungtinių programų vykdymas yra brangesnis nei paprastų, nes dalis studijų vyksta užsienyje ir keičiamasi dėstytojais. Siekiant paskatinti šį procesą, Jungtinių programų sukūrimui ir įgyvendinimui planuojama skirti 60,8 mln. lt ES struktūrinių fondų paramos.
- Planuojama, kad iki 2013 m. **bus sukurta ir įgyvendinama mažiausiai 15 naujų jungtinių studijų programų.**

Žingsniai į priekį: prioritetas - kokybė

■ Naujas studijų kokybės standartas:

- nuo kitų mokslo metų aukštosiose mokyklose įvedama Europos kreditų kaupimo ir perkėlimo sistema (ECTS);
- kuriama studentų praktikų užsienio įmonėse sistema (du struktūrinių fondų projektai, kuriuos vykdys dvi universitetų grupės).

■ Investicijos į kokybišką studijų aplinką:

- studijų ir mokslo laboratorijas;
- mokslinius tyrimus;
- jungtinių studijų programų rengimą ir įgyvendinimą;
- studijų programų, skirtų užsieniečiams, atnaujinimą

Žingsniai į priekį: veikime sistemiškai

Siekiame sudaryti visas sąlygas, kad į Lietuvą studijuoti atvykę studentai susidurtų su kuo mažesniais biurokratinėmis kliūtimis įsikurdami, legalizuodami dokumentus:

- **Švietimo ir mokslo ministro įsakymu šių metų lapkričio mėn. sudaryta tarpministerinė darbo grupė siekia:**
 - pašalinti teisinės kliūtis (parengti teisės aktų pakeitimus), trukdančias užsienio šalių piliečiams atvykti studijuoti;
 - palengvinti atvykimo sąlygas dėstytojams ir jų šeimos nariams.
- **Parengta Aukštojo mokslo tarptautiškumo programa 2011–2012 m.**
- **2011 m. numatoma parengti Lietuvos aukštojo mokslo tarptautiškumo strategiją iki 2020 m.**

Aukštojo mokslo tarptautiškumo programa 2011–2012 m.

- **Programoje didelis dėmesys skiriamas lietuvių, gyvenančių užsienyje, pritraukimui studijuoti į Lietuvą:**
 - palengvinti išsilavinimo dokumentų pripažinimo procedūras;
 - patobulinti priėmimo studijuoti tvarką ir paramos studijoms teikimą.
- **Programoje numatomos tolesnės priemonės, siekiant užsieniečius pritraukti studijuoti Lietuvoje:**
 - sukurti stipendijų trečiųjų šalių piliečiams studijuoti Lietuvoje sistemą;
 - sukurti informavimo apie Lietuvos aukštąjį mokslą sistemą;
 - plėsti valstybines paskolas tarptautinėms studijoms;
 - supaprastinti atvykimo užsienio studentams ir dėstytojams sąlygas.

Aukštojo mokslo studijos šiuolaikiniame pasaulyje suprantamos kaip paslauga, kuri rodo šalies aukštojo mokslo tarptautinį pripažinimą, taip pat – ir kokybę.

Ačiū už dėmesį!